νοι στὸ Φάληρο. Στέλνω λοιπὸν ἀμέσως ἕνα ναύτη στὸν Πειραιᾶ νὰ εἰδοποιήση τὸν καπετὰν Σταμάτη στὸ σπίτι του ἢ ἂν δὲν τὸν εὕρισκε σπίτι του στὸ... Γραφεῖο, στὴν ταβέρνα δηλαδὴ τοῦ κουμπάρου του. Μὰ ὁ ναύτης γύρισε ἄπραχτος, δὲν τὸν βρῆκε πουθενά. Τὸν εἶχανε χάσει καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἀπὸ τὸ πρωὶ ποὺ ἔφυγε δὲν ξαναφάνηκε. Ξαπολάω, λοιπὸν λιντοὺς καὶ δεμένους, μιὰ κουστωδία ὁλάκαιρη ἀπὸ ναῦτες νὰ ψάχνουν ὅλες τὶς ταβέρνες τοῦ Πειραιᾶ γιὰ νὰ τὸν βροῦνε. Κατάλαβα πὼς κάποιο ἔκτακτο γλέντι εἶχε τύχει καὶ κάποιο μεζὲ θὰ εἶχε βάλει μὲ τὴν παρέα του. Μὰ ἀπελπισία, δὲ βρισκόταν πουθενά. Τέλος πάντων ἐγὼ ἔκανα ὅλες τὶς προετοιμασίες τοῦ ἀπόπλου καὶ εἶχα τὴν ἐλπίδα πὼς ἐπὶ τέλους τὴ νύχτα θὰ γυρίση σπίτι του. Μὰ πέρασαν τὰ μεσάνυχτα, ξημέρωσε κι' ὁ καπετὰν Σταμάτης δὲν ἔδωσε σημεῖα ζωῆς. Στὸ σπίτι του δὲν ἀνησυχοῦσαν γιατί τοὺς τὸ ἔκανε συχνά. Μὰ ἐγὼ τί θὰ ἔλεγα στὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο, ἅμα μὲ ρωτοῦσαν ποῦ εἶνε ὁ καπετάνιος μου; Ἤρθε ὀκτὼ ἡ ὥρα τὸ πρωί, ἔγινε ἡ ἔπαρσις τῆς σημαίας, μὰ ὁ καπετάνιος πουθενά. Ἔστειλα καὶ τὴ βάρκα ἔξω μ' ἕνα ὑπαξιωματικὸ νὰ περιμένη τοὺς ὑπουργοὺς καὶ σχεδίαζα μαζὺ μὲ τὸ γιατρὸ τοῦ πλοίου τί ἀρρώστεια θὰ ποῦμε πὼς ἔπιασε ἔξαφνα τὸν καπετάνιο μας. Ἡ ἄγκυρα ἦταν ἀπίκο καὶ εἴμαστε ἕτοιμοι γιὰ ξεκίνημα.

Τὸ ρολόϊ τοῦ πλοίου χτυποῦσε ἐννιά. Κύτταζα μὲ τὰ κιάλια στὴν ἐξέδρα νὰ δῶ ἂν ἔφταναν οἱ ὑπουργοί. Γιὰ τὸν καπετάνιο πειὰ ὅλοι στὸ πλοῖο εἴχαμε ἀπελπιστεῖ. Σὲ λίγο εἴδαμε τὴ βάρκα νὰ ξεκινάη ἀπὸ τὴν ἐξέδρα μὲ μέσα τοὺς ὑπουργούς, ὅταν ἔξαφνα ἕνας ναύτης φωνάζει :

— Νὰ ὁ καπετάνιος !

Πραγματικῶς βλέπουμε ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Καστέλλας μιὰ ἐμπορικὴ βάρκα νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ πλοῖο μας. Ὁ βαρκάρης τραβοῦσε κουπὶ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του καὶ ὁ καπετάνιος μας ὄρθιος στὴν πρύμνη τοῦ ἔδινε κουράγιο νὰ τραβάη.

Τώρα ἐδῶ παρουσιαζότανε ἕνα ζήτημα. Ποιὰ βάρκα θὰ φτάση πρωτήτερα, ἐκείνη μὲ τοὺς ὑπουργοὺς ἢ τούτη μὲ τὸν καπετάνιο ; Ἔπρεπε κάπως νὰ φτάση πρωτήτερα γιὰ νὰ ὑποδεχθῆ ὁ κυβερνήτης στὴ σκάλα τοὺς ὑπουργούς. Φώναξα κι' ἐγὼ στὸν καπετὰν Σταμάτη πὼς ἔπρεπε νὰ διαστῆ καὶ δόστου ἐκεῖνος φορτάρωσε τὸ βαρκάρη. Καὶ ἔγινε τὸ θαῦμα. Ἡ μικρὴ ἡ βαρκοῦλα ἔκανε φτερὰ καὶ ἔπιασε τὴν ἀριστερὴ μας σκάλα, ἕνα λεφτοτυλόκι πρὶν ἡ μεγάλη βάρκα ζυγώσει στὴ δεξιὰ σκάλα.

— Γλήγορα, κύριε κυβερνήτα, πηγαίνετε ν' ἀλλαξτε, νὰ βάλτε στολή. Τοὺς ὑποδέχομαι ἐγὼ καὶ σᾶς δικαιολογῶ πὼς δῆθεν εἴσαστε ἀπασχολημένος.

— Γειά σου, ὕπαρχε, μοῦ λέει· μοναστηρήσιο ἦταν, περίφημο κρασί. Μοῦ τὸστειλε ὁ γούμενος τῆς κυρὰ-Παναγιᾶς. Τρεῖς χιλιάρες τὶς κοπανίσαμε ποὺ πῆγε καπνός !

Μὰ ποῦ νὰ τοῦ πῶ πειὰ ν' ἀλλάξη ! Κάλύτερα νὰ μὴν ἐρχόταν καθόλου, στὰ χάλια ποὺ ἦταν ! Σκόνταψε στὸ κατάστρωμα καὶ ὥς ποὺ νὰ βρῆ τὴ σκάλα νὰ κατέβη στὸ διαμέρισμά του, πήγαινε ποντζίροντας σὰν τραμπάκουλο· χτυποῦσε ἀπὸ τὴ μιὰ μπάντα στὴν ἄλλη τοῦ καραβιοῦ.

Ἤδη εἶχε ζυγώσει καὶ ἡ μεγάλη βάρκα μὲ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ ἔτρεξα νὰ τοὺς ὑποδεχθῶ, ὅταν τὸν βλέπω, καλὰ-καλὰ δὲν εἶχε ἀκόμα κατέβει, τὸν βλέπω δίπλα μου ἐν στολῇ μὲ τὸ χέρι στὸ κασκέτο, νὰ χαιρετάη στρατιωτικῶς τὸν Κόντε καὶ νὰ δίνη τὸ χέρι του στὴν κόρη τοῦ Θεοτόκη, νὰ τὴν βοηθήση ν' ἀνέβη τὴ σκάλα, σὰν τέλειος τζέντλεμαν, χωρὶς νὰ σκοντάφτη καθόλου, λὲς καὶ εἶχε ξυπνήσει τώρα ἀρέσκος ἀπὸ τὸν ὕπνο.

Τους πῆγε ἀμέσως στὴ γέφυρα. Ἀνέβηκε κ' αὐτὸς σὰν παιδάκι μὲ μεγάλη σβελτέτσα, φώναξε τὸν καμαρότο καὶ τοὺς παράγγειλε ἀναψυκτικὰ καὶ ἐνῶ ἔδινε διαταγὲς γιὰ τὴν ἄπαρσι, δηγόταν μὲ σεμνότητα διάφορα ἀνέκδοτά του καὶ οἱ ὑπουργοὶ γελοῦσαν καὶ ἡ κόρη τοῦ πρωθυπουργοῦ μοῦ ἔλεγε ἔπειτα : «Τί χαριτωμένος ἄνθρωπος ὁ καπετάνιος σας ».

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Τὸ Θ' μέρος.

Η ΑΡΧΑΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Εἶνε ἀποδειγμένο, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ἐγνώριζαν καὶ ἐφήρμοζαν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων τὸν ὑπνωτισμό. Ἐπίσης οἱ ἀρχαῖοι Ἐτροῦσκοι ἤξεραν πρῶτοι τὴν τέχνη νὰ δουλώνουν τὰ δόντια μὲ χρυσάφι. Τέλος ἀρκετοὶ προϊστορικοὶ λαοὶ γνώριζαν πολὺ πιὸ πρὶν ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς γιατροὺς νὰ κάνουν, ὅταν ἦταν ἀνάγκη, διατρήσεις κρανίων.

Ὁ ποιητὴς Ρῶμος Φιλύρας
(Σκίτσο τοῦ κ. Ν. Καστανάκη)

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ — ΤΟΥ κ. ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ

Η ΠΕΤΡΙΑ

Ὁ ἀγαπητός μας ποιητής, ὁ ἀξέχαστος φίλος κ. Ρῶμος Φιλύρας, εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς στείλη αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἀπὸ τὴν κλινικὴ ὅπου νοσηλεύεται, ἀρκετὴ ἔμμετρη καὶ πεζὴ συνεργασία του. Οἱ στίχοι καθὼς καὶ τὰ πεζὰ τοῦ κ. Φιλύρα θὰ δημοσιευθοῦν στὸ «Μπουκέτο», μὲ τὴ σειρά τους. Ἀρχίζουμε σήμερα μ' ἕνα μικρὸ πεζογράφημα τοῦ ποιητοῦ.

Δὲν εἶμαι τρελλὸς μόνον τώρα, στὴν ἀρρώστεια μου, στὴν ὑπερκότωσι τὴν τελευταία καὶ δυνατὴ ποὺ ἔπαθα, τὴν κρισιμώτερη ἀπ' τὶς ἄλλες καὶ ποὺ μ' ἔρριξε βαθμηδόν, ἀπὸ ὀκταετίας, στὸ χάος, σ' ἕνα τρομερὸ χάος ἀπεγνωσμένης ἐκκρεμότητος. Εἶμαι τρελλὸς ἀπὸ καιρό. Αὐτὸ μοῦ συνέβη ἴσως ἐκ φύσεως, ἴσως ἀπὸ τὸ ἐξῆς γεγονὸς ποὺ μοῦ ἔτυχε ὅταν ἤμουν 7 χρονῶν παιδὶ ἀκόμα, καὶ ποὺ μόλις ἐπήγαινα στὴν πρώτη τάξι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ ἦταν Κυριακὴ ἢ γιορτή, μιὰ γιορτὴ ἐξαιρετέα γιὰ τὸ σχολεῖο, ἀτ' τὶς δεσποτικές. Ἔξω ἀπ' τὸ χαμηλό, ἰσόγειο λιθοτρίβι, ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὴν παραλία τοῦ χωριοῦ μου, λίγο πιὸ ἐπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα, κοντὰ σὲ μιὰ μικρὴ ἀποθήκη σταφιδος κι' ἔξω ἀπὸ τὸν περίβολο τοῦ σπιτιοῦ ὅπου καθόμουν κι' ὅπου εἶδα, πρώτη φορά, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἔπαιζαν μερικὰ παιδιά, τῶν ἀνωτέρων τάξεων, τσικάκι.

Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν κι' ὁ Θεμιστοκλῆς, ἕνας ξανθός, μεγαλείτερος ἀπὸ μένα. Ἐγώ, μὴν παίζοντας, γιατὶ ἀπὸ τότε καὶ πάντοτε δὲ μ' ἄρεσαν τὰ τυχερὰ παιγνίδια καὶ τὰ χαρτιά, ἀλλὰ μόνον ἡ μελέτη, τὰ ποιήματα, ἡ φιλολογία καὶ ἡ γυναῖκες, ἡ θάλασσα καὶ τὰ χαλίκια, εἶχα τὴ χαζομάρα νὰ κυττῶ αὐτοὺς τοὺς δυὸ ποὺ παίζανε μὲ κάποια ἀφοσίωσι ἀνεξήγητη γιὰ τὴν ἔπειτα ζωή μου, ποὺ οὐδέποτε κύτταξα, σὲ καφενεῖο ἢ σὲ σαλόνι, ἀποπάνω ἀπ' τὸ παίξιμό τους παίχτες ἢ τοὺς παρηκολούθησα χαζεύοντας.

Σὲ λίγο, ἄν καὶ μοῦλεγαν νὰ μὴ πλησιάζω, μὴν τύχη καὶ μὲ πάρει ἡ πέτρα, ἐγὼ ἐστάθηκα ἄτυχος καὶ μὲ πῆρε. Μὲ πῆρε ἡ καταραμένη, στὴ μέση τοῦ κεφαλιοῦ, στὸ μέτωπο.

Ἦταν μιὰ δξεία, κοφτερὴ καὶ μυτερὴ πέτρα, ἡ ὁποία, καθὼς ἤμουν σκυμμένος καὶ παρακολουθοῦσα, σὲ κάποια ὁπωσδήποτε ἀπόστασι τὸ παιγνίδι, μὲ πῆρε ξυστά. Βρύσα τὰ αἵματα τότε ξεπήδηξαν ἀπ' τὸ καϋμένο, τὸ τρυφερό, τὸ ἁπαλὸ κι' ἄπλαστο μέτωπό μου, καὶ μιὰ ἔμμονη ζάλη, δυνατὸς πονοκέφαλος μ' ἄρχισε, ἐπίμονος.

Ὡς ποὺ νὰ τρέξω στὸ σπίτι καὶ στὸ φαρμακεῖο, ἡ καϋμένη ἡ μητέρα μου, ἡ μακορίτισσα, ὁ πατέρας μου κι' ἡ τρυφερὴς ἀδελφοῦλα μου τρόμαξαν, ἔχασα πολύ, ἄφθονο αἷμα ποὺ ἔτρεχε ποτάμι.

Ἀπὸ τότε, ἔφαγα ὄχι τὴν πετριὰ τῆς μεγαλοφυΐας, ποὺ λένε, ἀλλὰ τὸν ἑαυτό μου. Ἦταν ἡ πρώτη ἐπικατάρατη μείωσις ποὺ πάθαινα. Μείωσις σὲ αἷμα ποὺ μ' ἄφησε βλάβη καὶ σημάδι στὸ μέτωπο, σὰν σφραγῖδα καὶ μοῦ διετάραξε τὴ φυσιολογικὴ λειτουργία.

Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη πετριὰ τῆς ζωῆς μου, ἡ πετριὰ τῆς τρέλλας !...

13—9—31. ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

ΕΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΔΕΝΤΡΟ

Στα δάση τῶν Ἰνδιῶν ὑπάρχει ἕνα περίεργο δέντρο ποὺ παράγει μικροὺς καρπούς, ὁμοίους καὶ στὸ σχῆμα καὶ στὸ χρῶμα μὲ τὰ κεράσια. Τὰ φύλλα τοῦ δέντρου αὐτοῦ εἶνε πλατύτατα, ἔχουν σχῆμα κορδιᾶς καὶ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν περιχώρων ὡς πάτα. Τὸ πιὸ περίεργο ὅμως εἶνε ὅτι τὰ κλαδιὰ τοῦ ἴδιου δέντρου γέρνουν πάντα πρὸς τὴ γῆ καὶ κρέμονται κάτω σὰν σκοινιά, μέχρις ὅτου φτάσουν στὸ χῶμα καὶ ριζωθοῦν σ' αὐτό. Τότε χοντραίνουν σιγὰ-σιγά. γίνονται νέα δέντρα καὶ βγάζουν καινούργια κλαδιά, τὰ ὁποῖα γέρνουν πάλι καὶ ριζώνονται στὴ γῆ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο σχηματίζεται ὁλόκληρο δάσος ἀπ' αὐτὰ τὰ κλαδιά, τὰ ὁποῖα μοιάζουν μὲ κολῶνες ποὺ βαστάζουν μιὰ πράσινη στέγη. Ἀναφέρεται σχετικῶς ὅτι ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ δέντρα μεγάλωσε σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε ἀπέκτησε τρακόσους πενῆντα μεγάλους κορμοὺς καὶ τρεῖς χιλιάδες μικροτέρους, ποὺ ἦσαν ἕτοιμοι κι' αὐτοὶ νὰ ριζοβολήσουν. Λέγεται ἀκόμη ὅτι κάτω ἀπὸ τὸν ἀπέραντο θόλο τοῦ δέντρου αὐτοῦ περνοῦν δυὸ δρόμοι, σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον κι' ὅτι βρῆκαν κάποτε καταφύγιο 7,000 πολεμισταὶ ὑπὸ τὸ φύλλωμά του.